

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku T. S.A. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem zainteresowanych: P. W., D. N., K. O., M. W., A. T., D. K., K. W. oraz L.
sp. z o.o. z siedzibą w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 listopada 2023 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 577/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz T. S.A. z siedzibą w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 577/20, Sąd Apelacyjny w Warszawie – w sprawie T. S.A. z siedzibą w Warszawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie z udziałem zainteresowanych: P. W., D. N., K. O., M. W., A. T., D. K., K. W. oraz L. sp. z o.o. z siedzibą w W. – po rozpoznaniu apelacji T. S.A. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 18 listopada 2019 r., sygn. akt XIII U 209/16, w pkt I. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 9 grudnia 2015 r., nr [...], w ten sposób, że

stwierdził, że P. W. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r.; w pkt II. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i poprzedzającą go decyzję ZUS [...] Oddział w Warszawie z 9 grudnia 2015 r. nr [...] w ten sposób, że stwierdził, że K. W. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r.; w pkt III. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i poprzedzającą go decyzję ZUS z 8 grudnia 2015 r. nr [...] w ten sposób, że stwierdził, że D. N. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r.; w pkt IV. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i poprzedzającą go decyzję ZUS z 8 grudnia 2015 r. nr [...] w ten sposób, że stwierdził, że D. K. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r.; w pkt V. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i poprzedzającą go decyzję ZUS z 8 grudnia 2015 r. nr [...] w ten sposób, że stwierdził, że K. O. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 listopada 2015 r.; w pkt VI. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że zasądził od T. S.A. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt VII. oddalił apelację w pozostałej części; w pkt VIII. zasądził od T. S.A. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że „skarga jest oczywiście uzasadniona z następujących przyczyn: - rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L. - podmiot który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy) nie związany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i Ubezpieczonym nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do uznania, iż stosunek pracy zawarty z T. S.A. ustał, z uwagi na fakt, iż samo

świadcstwo pracy wskazujące na datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością pracodawcy wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który sporządzając świadectwo pracy pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, że dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną T. S.A. wiosła o: 1) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, 2) oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, 3) zasądzenie na rzecz odwołującego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista

zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przede wszystkim zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania rozpatrywanej skargi kasacyjnej polega na tym, że skarżący postawionych w uzasadnieniu wniosku kwestii nie precyzuje w żadnym, konkretnie wskazanym przepisie prawa. W skardze nie przedstawiono odpowiedniego wyводу wykazującego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Uzasadnienie wniosku oparto na twierdzeniach będących w istocie prostym zaprzeczeniem stanowisku zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, stanowisku szeroko przedstawionemu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji.

Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328).

Sąd Najwyższy orzekając w analogicznej sprawie ze skargi kasacyjnej skarżącego, którą skarżący także oparł na przesłance oczywistej zasadności skargi, w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 stycznia 2022 r., II USK 382/21, przyjął, że argumentacja mająca uzasadniać oczywistą zasadność skargi w istocie stanowi wyłącznie niedopuszczalną w postępowaniu kasacyjnym próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których wynikało, że wymienieni w zaskarżonym wyroku ubezpieczeni byli zatrudnieni w T., a co za tym idzie podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu tego zatrudnienia w okresach wskazanym przez Sąd Apelacyjny odpowiednio dla każdego z ubezpieczonych. Powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są

wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez *sąd meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Zauważyć również trzeba, że w postanowieniu z dnia 9 lutego 2022 r., II USK 645/21, w innej z analogicznych spraw ze skargi kasacyjnej skarżącego, Sąd Najwyższy uwypuklił, że nawiązanie współpracy w ramach działalności gospodarczej z T. przez jej dotychczasowego pracownika może stanowić podstawę do przyjęcia, że doszło do ustania stosunku pracy w sposób dorozumiany (art. 60 k.c.), a zatem przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty nie świadczą o oczywistym naruszeniu art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie, czy art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c. (bo z tym przepisami koreluje podniesiona we wniosku argumentacja). Innymi słowy, istotnie zainteresowana Spółka L. (podmiot który - wedle ustaleń - w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy) nie mogła skutecznie rozwiązać umowy o pracę, której stronami byli ubezpieczona i T., ale mogły tego dokonać same strony - ubezpieczona i T., zmieniając w drodze dorozumianego porozumienia formę zatrudnienia z umowy o pracę na współpracę w ramach działalności gospodarczej. Inną natomiast kwestią jest to, czy takiemu rozumowaniu nie sprzeciwiają się przepisy art. 22 § 1¹ i 1² k.p., ale to zagadnienie nie zostało podjęte w skardze kasacyjnej - ani w jej podstawach, ani w uzasadnieniu. Wobec tego można by rozważać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyby wykazano, że - mimo ujęcia zatrudnienia w ramy jednoosobowej działalności gospodarczej - zatrudnienie to charakteryzowało się określonymi w art. 22 § 1 k.p. cechami wskazującymi na istnienie stosunku pracy. Skarżący nie wykazał zatem, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej

skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2022 r., II USK 644/21).

Podnoszona w uzasadnieniu wniosku skargi kasacyjnej kwestia, że Sąd drugiej instancji bezpodstawnie zastosował w zakresie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przepis § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych jest oparta na założeniu, że przedmiotem sporu nie było prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego (a tego dotyczy § 9 ust. 2 rozporządzenia), lecz ustalenie płatnika składek dla „przejętych” pracowników T. S.A. Jest to założenie błędne już chociażby dlatego, że przedmiotem rozpatrywanej sprawy było – jak to wynika z sentencji zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji – podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Ponadto twierdzenia skarżącego nie uwzględniają zmiany stanu prawnego w zakresie redakcji powołanego przepisu - z dniem 13 października 2017 r. § 9 ust. 2 w/w rozporządzenia uzyskał brzmienie: „Stawki minimalne wynoszą 180 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym.” Przedmiotowe brzmienie § 9 ust. 2 zostało właśnie wprowadzone w związku z uchwałą Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, na którą powołuje się skarga.

Ocena ta implikowała kwestię wysokości zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

